

ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความเครียดจากการทำงานของพยาบาลในโรงพยาบาล
เฉพาะทางโรคมะเร็ง เขตภาคกลาง

ปาณิกา เสียงเพราะ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (สาธารณสุขศาสตร์)
สาขาวิชาเอกการพยาบาลสาธารณสุข
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล

พ.ศ. 2557

Copyright by Mahidol University

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยมหิดล

ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความเครียดจากการทำงานของพยาบาลในโรงพยาบาลเฉพาะทางโรคมะเร็ง เขตภาคกลาง
CORRELATED FACTORS TO JOB STRESS AMONG NURSES IN CANCER SPECIALIST HOSPITALS,
CENTRAL REGION OF THAILAND

ปาณิกา เสียงเพราะ 5336183 PHPH/M

วท.ม. (สาธารณสุขศาสตร์) สาขาวิชาเอกการพยาบาลสาธารณสุข

คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ : ทศนีย์ รวีรกุล, ปร.ศ. (การพยาบาล), อรรรณ แก้วบุญชู, Ph.D.
(MEDICAL SCIENCE)

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นวิจัยเชิงพรรณนา (descriptive research) เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความเครียดจากการทำงานของพยาบาลที่ปฏิบัติงานในโรงพยาบาลเฉพาะทางโรคมะเร็งเขตภาคกลาง กลุ่มตัวอย่าง คือ พยาบาลวิชาชีพ จำนวน 155 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม ประกอบด้วยแบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคล แบบสอบถามเกี่ยวกับด้านครอบครัว แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยในงาน และแบบวัดความเครียดจากการทำงานตามรูปแบบ Demand-Control Model ของ คาราเสก และวิเคราะห์ความสัมพันธ์ด้วยสถิติค่าไค-สแควร์ การทดสอบของค่าพีเชอร์ และการวิเคราะห์การถดถอยโลจิสติก

ผลการศึกษา พบว่า พยาบาลวิชาชีพส่วนใหญ่ มีความเครียดจากการทำงานอยู่ในกลุ่มความเครียดสูง (High strain) คิดเป็นร้อยละ 27.7 รองลงมา คือ กลุ่มกระตือรือร้น (Active) คิดเป็นร้อยละ 25.2 และน้อยที่สุดคือ กลุ่มความเครียดต่ำ (Low strain) คิดเป็นร้อยละ 22.6 ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความเครียดจากการทำงานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.05$) ได้แก่ ปัจจัยนอกงาน ด้านลักษณะส่วนบุคคล (ตำแหน่งงาน ประสบการณ์ในการทำงาน และการอบรมเฉพาะทางโรคมะเร็ง) ด้านครอบครัว (สัมพันธ์ภายในครอบครัวและภาวะความรับผิดชอบในครอบครัว) และปัจจัยในงาน (องค์กร สภาพการทำงาน และการสนับสนุนทางสังคม) นอกจากนี้ยังพบว่า การอบรมเฉพาะทางโรคมะเร็ง สภาพการทำงาน และการสนับสนุนทางสังคม สามารถทำนายโอกาสการเกิดความเครียดจากการทำงานของกลุ่มตัวอย่างได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.05 โดยสามารถอธิบายความผันแปรของความเครียดจากการทำงานได้ ร้อยละ 28.0

ผลการศึกษานี้สามารถนำมาใช้ในการป้องกันและให้ความช่วยเหลือบุคลากรที่มีความเครียดจากการทำงาน โดยส่งเสริมการอบรมเฉพาะทางโรคมะเร็ง และดูแลสิ่งแวดล้อมในสถานที่ปฏิบัติงานให้ได้มาตรฐานตามอาชีวอนามัยในโรงพยาบาล รวมถึงการเพิ่มการสนับสนุนทางสังคม โดยเฉพาะจากผู้บังคับบัญชา และเพื่อนร่วมงาน เพื่อลดภาวะเครียดที่เกิดจากการทำงานของพยาบาลในโรงพยาบาลเฉพาะทางโรคมะเร็ง

คำสำคัญ: ความเครียดจากการทำงาน / พยาบาลวิชาชีพ

CORRELATED FACTORS TO JOB STRESS AMONG NURSES IN CANCER SPECIALIST HOSPITALS, CENTRAL REGION OF THAILAND

PANIPHA SIANGPROR 5336183 PHPH/M

M.Sc. (PUBLIC HEALTH) PROGRAM IN PUBLIC HEALTH NURSING

THESIS ADVISORY COMMITTEE : TASSANEE RAWIWORRAKUL, Ph.D. (NURSING),
ORAWAN KAEWBOONCHOO, Ph.D. (MEDICAL SCIENCE)

ABSTRACT

This descriptive research was conducted to investigate the factors associated with job strain among nurses working in specialist cancer hospitals in the Central Region. The study sample consisted of 155 professional nurses, and the research instruments used were questionnaires, which covered different significant aspects including personal information, familial background, occupational factors, and a job strain survey measure based on Karasek's Demand-Control Model. Correlations among factors were analyzed by Chi – Square, the Fisher test, and logistic regression.

The results showed that most nurses (27.7%) had job strain categorized as high strain, followed by an active group that accounted for 25.2 percent, and a low strain group representing 22.6 percent. The factors associated with job strain with statistical significance ($p < 0.05$) were non working factors including personal factors (positions, work experience, and specialist cancer training); family factors (family relation and family responsibility); and working factors (organization, working conditions, and social support). It was also found that specialist cancer training, working conditions, and social support had the capability of predicting job strain among the samples with statistical significance at the level of 0.05, and were able to explain the variation of job strain at a rate of 28.0 percent.

It was expected that the results from this study could be used to prevent and alleviate those personnel with job strain through the promotion of specialist cancer training, which could enhance positive working environment in accordance with occupational health standards in hospitals. The results could also help increase social support, especially from supervisors and colleagues to reduce job strain among nurses in specialist cancer hospitals.

KEY WORDS: JOB STRESS / REGISTERED NURSES

167 pages